

ЗМІНА № 3 ДБН В.2.2-4-97
Будинки та споруди дошкільних навчальних закладів

- 1 РОЗРОБЛЕНО:** Публічне акціонерне товариство „Український зональний науково-дослідний і проектний інститут по цивільному будівництву” (ПАТ „КиївЗНДІЕП”)
- РОЗРОБНИКИ:** В.Куцевич, д-р архітектури (науковий керівник), Б.Губов, І.Чернядьєва, архітектори;
- За участю:** ДУ „Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М.Марзеєва АМН України” (Полька Н.С., д-р мед. наук; Гозак С.В., канд. мед. наук; Махнюк В.М., канд. мед. наук; Станкевич Т.В., канд. мед. наук);
Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (Ніжнік В.В., канд. техн. наук; Уханський Р.В., інженер);
Державна інспекція техногенної безпеки України (Євсеєнко О.О., Гладишко О.О., Батечко С.М.)
- 2 ВНЕСЕНО:** Департамент містобудування, архітектури та планування територій Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
- 3 ПОГОДЖЕНО:** Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
(листи від 26.12.2012 № 1/12-10786, від 19.02.2013 № 2/1-13-415)
Міністерство охорони здоров'я України
(лист від 15.01.2013р. № 05.03.02-07/999)
Державна інспекція техногенної безпеки України
(лист від 14.12.2012 р. № 36/2/9590)
- 4 ЗАТВЕРДЖЕНО:** наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 25.02.2013 № 65
- НАБРАННЯ ЧИННОСТІ:** 01.07.2013

Цей документ, незважаючи на його автентичність з оригіналом (друкованим чи віртуальним виданням), носить інформаційно-довідковий характер (для некомерційної діяльності) і не має статусу офіційного, навіть якщо це зазначено у тексті (електронній чи сканованій версії).

ТЕКСТ ЗМІНИ

Вступ (сфера застосування). У першому абзаці після слів: „або навчально-виховних комплексів” додати: „загального розвитку та компенсуючого типу (санаторного, спеціального) або комбінованого типу”, далі – за текстом.

Пункт 3.5. Доповнити реченням: „При влаштуванні скатних дахів на торцях житлових будинків, до яких прибудовуються дошкільні навчальні заклади загального розвитку, а також улаштуванні таких дахів у розташованих окремо будинках і спорудах дошкільних навчальних закладів необхідно передбачати заходи сніготанення (системи електрообігрівання, обігрів за допомогою пари тощо) для забезпечення дітей та персоналу від падіння полою.”

Пункт 3.7. У першому абзаці в першому реченні слова: „у Ів, ІІІб та ІІІв кліматичних зонах” замінити на: „у І, ІІ та ІІІ кліматичних районах”, далі – за текстом.

У другому реченні першого абзацу слова: „у стапових районах цих зон” замінити на: „у степових зонах цих кліматичних районів”, далі – за текстом.

У третьому абзаці цього пункту слова: „У ІІІб, ІVв кліматичних зонах” замінити на: „У ІІІ, ІV і V кліматичних районах”, далі – за текстом.

У п'ятому абзаці замінити позначення: „СНІП 2.01.01” на „ДСТУ-Н Б В.1.1-27”, „СНІП 2.01.15” на „ДБН В.1.1-24”, „РБН 356” на „ДБН В.1.4-1.01, ДБН В.1.4-2.01”; „СН 429” вилучити.

Пункт 3.9. У кінці другого речення слова: „з одним тамбуром для ІVв кліматичної зони та з двома тамбурами в решті кліматичних зон” замінити словами: „з одним тамбуром для ІV кліматичного району та з двома тамбурами в решті кліматичних районів.”

Пункт 3.10. Вилучити друге речення першого абзацу:

„Допускається також використовувати переходи по плоскій експлуатованій покрівлі, що ведуть до сходових кліток.”

Пункт 3.59. У другому абзаці слова: „для Ів, ІІІб, ІІІв кліматичних зон” замінити словами: „для І, ІІ, ІІІ та V кліматичних районів”, далі – за текстом.

Пункт 3.71. Таблицю 5 доповнити приміткою такого змісту:

„**Примітка.** У будинках дошкільних навчальних закладів місткістю до 40 місць допускається передбачати в одному приміщенні кухню, мийну кухонного посуду та заготівельний цех за умови дотримання відповідного зонування з відокремленням зон перегородками заввишки 1,8 м.”

Пункт 3.76. Друге речення першого абзацу викласти в новій редакції:

„У будинках місткістю до 120 місць (включно) пральню допускається проектувати в одному приміщенні (із відокремленими перегородками заввишки 1,8 м зонами для прання, сушіння та прасування білизни) і передбачати до нього один вхід; для будинків більшої місткості входи до приміщення для прання та сушильно-прасувальної слід влаштовувати відокремленими.”

Пункт 4.1. У першому абзаці слова: „згідно з нормами проектування внутрішнього водопроводу і каналізації будинків (додаток 7, п.14)” замінити на: „згідно з ДБН В.2.5-64.”

Пункт 4.7. Друге речення другого абзацу викласти в новій редакції: „Допускається застосовувати електричну кабельну систему опалення та електричну кабельну систему „тепла підлога” згідно з ДБН В.2.5-24.”

Пункт 4.9. У першому абзаці слова: „діючих норм (додаток 7, п.15)” замінити на: „ДБН В.2.5-67”.

Пункт 4.16. У другому реченні першого абзацу слова: „згідно з додатком Т ДБН В.2.2-9” замінити словами: „згідно з ДБН В.2.5-23.”

Пункт 4.30. У кінці першого абзацу посилання на „РД 34.21.122” замінити посиланням на: „ДСТУ Б В.2.5-38.”

Пункт 4.32. Посилання на „ДБН В.2.5-13” замінити посиланням на: „ДБН В.2.5-56.”

Додаток 3 „Розрахункова температура повітря та кратність повітрообміну у приміщеннях дошкільних навчальних закладів”, таблиця.

Шапку другої і третьої колонок таблиці викласти в новій редакції:

Розрахункова температура повітря, °С	
у кліматичних районах	
I, II, III, V	IV

Додаток 5. У назві додатка позначення «ДБН 360-92*» замінити позначенням «ДБН 360».

Додаток 6. У назві додатка позначення «ДБН 360-92*» замінити позначенням «ДБН 360».

Додаток 7 „Нормативні посилання”.

Замінити нормативні посилання:

„3. СНиП 2.01.01-82 Строительная климатология и геофизика” на: „ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Будівельна кліматологія”;

„14. СНиП 2.04.01-85 Внутренний водопровод и канализация зданий” на: „ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво”;

„15. СНиП 2.04.05-91 Отопление, вентиляция и кондиционирование” на: „ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування”;

„16. ДБН В.2.5-13-98* Инженерное оборудование зданий и споруд. Пожарная автоматика зданий и споруд” на: „ДБН В.2.5-56:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту”;

„22. ВСН 52-86 Устройство солнечного горячего водоснабжения” на: „ДСТУ-Н Б В.2.5-43:2010 Настанова з улаштування систем сонячного теплопостачання в будинках житлового і громадського призначення”;

„25. РД 34.21.122-87 Инструкция по устройству молниезащиты зданий и сооружений (Инструкция з улаштування блискавкозахисту будинків і споруд)” на: „ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд”.

Замінити позначення нормативних документів:

„ДБН В.2.5-23-2003” на: „ДБН В.2.5-23-2010”;

„ДБН В.2.5-24-2003” на: „ДБН В.2.5-24-2012”;
„НРБУ-97” на: „ДГН 6.6.1-6.5.001-98 (НРБУ-97)”;
„ВБН В.2.2.45-1-2004” на: „ВБН В.2.2-45-1-2004”;
„СанПин 3077-84” на: „СН 3077-84”;
„ГОСТ 12.1.044-89” на: „ГОСТ 12.1.044-89 (ИСО 4589-84) ССБТ”.

Вилучити такі нормативні посилання:

„10. СН 429-71 Указания по размещению объектов строительства и ограничению этажности в сейсмических районах;
„НАПБ Б.06.004-2005 Перелік однотипних за призначенням об'єктів, які підлягають обладнанню автоматичними установками пожежогасіння та пожежної сигналізації”;
„ПУЕ:2006 Правила улаштування електроустановок, розділи 1.5, 2.4, 2.5 і 6”;
„ПУЕ:2008 Правила улаштування електроустановок, розділи 4.1 і 4.2”.

Доповнити перелік нормативних посилань такими НД:

„ДСТУ-Н Б В.2.2-31:2011 Настанова з облаштування будинків і споруд цивільного призначення елементами доступності для осіб з вадами зору та слуху;

СП 4070-86 Санитарные правила устройства, оборудования, содержания и режима специальных общеобразовательных школ-интернатов для детей, имеющих недостатки в физическом и умственном развитии (Санітарні правила влаштування, обладнання, утримання та режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів для дітей, які мають порушення у фізичному та розумовому розвитку)”.

Додаток 8 „Терміни та визначення понять” доповнити:

„Дошкільний навчальний заклад компенсуючого типу створюється для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації і не можуть на загальних підставах здобувати дошкільну освіту в дошкільних закладах загального розвитку [1].

Примітка. Дошкільні навчальні заклади компенсуючого типу призначені для дітей віком від двох до семи (восьми) років і поділяються на спеціальні та санаторні.

Спеціальні дошкільні навчальні заклади функціонують для дітей з порушеннями слуху, зору, мови, опорно-рухового апарата, інтелекту, затримкою психічного розвитку [2].

Санаторні дошкільні навчальні заклади функціонують для дітей з ранніми проявами туберкульозної інфекції, малими формами туберкульозу, хронічними неспецифічними захворюваннями органів дихання, серцево-судинної, ендокринної систем, хворобами органів травлення, психоневрологічними захворюваннями [2].

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу – заклад для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років, до складу якого можуть входити групи загального розвитку, спеціальні, санаторні, сімейні, прогулянкові, короткотривалого перебування у різних поєднаннях [2].”

Доповнити будівельні норми новим додатком:

„Додаток 9 (обов'язковий)

ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І ГРУПОВИХ ОСЕРЕДКІВ ДЛЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ КОРЕКЦІЇ ФІЗИЧНОГО ТА (АБО) РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ

1. Розрахункову кількість місць у групах спеціальних дошкільних навчальних закладів приймають відповідно до нормативів наповнюваності цих груп [3], наповнюваність повинна бути не більшою для дітей:

глухих, сліпих, із складними дефектами розвитку – 6 місць;
зі зниженим слухом – 8 місць;
зі зниженим зором, з косоокістю і амбліопією – 10 місць;
розумово відсталих, із затримкою психічного розвитку і хворих на сколіоз – 10 місць;
глибоко розумово відсталих – 8 місць;
з порушенням опорно-рухового апарата – 8 місць.

У дошкільних навчальних закладах (яслах-садках) комбінованого типу спеціальні та санаторні групи влаштовують згідно з вимогами санітарного законодавства.

2. Розміри земельних ділянок спеціальних дошкільних навчальних закладів повинні передбачатися із розрахунку не менше ніж 60 м² на одне місце, у комбінованих дошкільних закладах – з урахуванням комплектації груп із розрахунку від 45 до 60 м² на одне місце за завданням на проектування, у санаторних закладах – аналогічно як в яслах-садках загального розвитку згідно з 2.3 цих Норм і ДБН 360.

3. На території спеціального дошкільного навчального закладу для дітей з порушенням опорно-рухового апарата уклон доріжок і тротуарів повинен бути не більше ніж 5 %, а їх ширина не менше ніж 1,6 м. На поворотах і через кожні 6 м вони повинні мати майданчики для відпочинку не менше ніж 1,6 м × 2,0 м.

На території спеціального дошкільного навчального закладу для сліпих і дітей зі зниженим зором ширина прогулянкових доріжок для безпеки пересування дітей повинна бути не менше ніж 3 м і мати двобічну огорожу в двох

1. Роздягальня	м ² на одне місце	1,5	1,5	1,2	1,5	2,0	2,0	
2. Ігрова	- " -	4,5	4,0	4,0	4,0	5,0	5,0	
3. Клас для занять ^{*)}	- " -	3,0	3,0-2,4	-	-	-	-	
4. Спальня	- " -	3,0	3,0	2,4	3,0	4,0	4,0	
5. Туалетна	- " -	1,2	1,2	1,0	1,2	1,5	1,5	
6. Плеопто-ортопична кімната ^{**)}	- " -	-	2,4	2,4	-	-	-	
7. Веранда неопалювана (для 50% дітей)	- " -	-	-	-	-	3,0	3,0	
8. Логопедична кімната або кімната для групових та індивідуальних занять з дітьми, що страждають розладом мовлення ^{**)}	м ²	-	-	-	12	-	12 (на кожні дві групи)	
9. Процедурна	- " -	-	-	-	-	12	-	
10. Буфетна	- " -	5	5	5	5	5	5	
11. Приміщення для зберігання особистих речей дітей	- " -	4	4	4	4	4	4	
*) Допускається влаштування загального на заклад приміщення площею від 18 м ² до 24 м ² .								
**) Допускається влаштування загального на заклад приміщення площею не менше ніж 24 м ² .								

12. Природне освітлення приміщень ігрових, класів для занять, спалень та роздягальень спеціальних дошкільних навчальних закладів забезпечується згідно з вимогами 3.16 цих Норм.

Приміщення ігрових для сліпих і дітей із зниженим зором слід обладнувати комбінованою системою штучного освітлення. Сумарний рівень освітленості в навчальних приміщеннях від загального і місцевого освітлення для дітей з порушенням зору має бути не менше ніж 1000 лк. Кожне робоче місце має бути обладнане світильниками місцевого освітлення. Розетки для підключення місцевого освітлення розміщують на висоті не менше ніж 1,8 м.

Рівень штучної освітленості в ігрових і навчальних приміщеннях повинен бути не менше ніж 600 лк; для дітей, які страждають світлобоязню, – не більше ніж 500 лк, допоміжних приміщень – в межах від 300 лк до 400 лк.

13. Для музичних, фізкультурних занять та коригувальної гімнастики у спеціальних дошкільних навчальних закладах передбачають такі приміщення:

- зал для музичних занять площею не менше ніж 60 м² – у всіх типах спеціальних дошкільних навчальних закладів;

- зал для фізкультурних занять площею не менше ніж 60 м² – у закладах для дітей з порушенням слуху (глухих та дітей із зниженим слухом), зору (із зниженим зором, з косоокістю і амбіопією) та інтелекту (розумово відсталих);

- кімнату коригувальної гімнастики площею не менше ніж 36 м² – у закладах для дітей з порушенням слуху, зору та інтелекту (розумово відсталих);

- зал для занять лікувальною фізкультурою площею не менше ніж 60 м² – у закладах для дітей з порушенням опорно-рухового апарата;

- кімнату масажу та індивідуальних занять механотерапією і лікувальною фізкультурою (одна на 4 групи) площею не менше ніж 36 м² – у закладах для дітей з порушенням опорно-рухового апарата.

При залах та кімнатах для занять передбачають комору площею не менше ніж 6 м² для зберігання обладнання.

У спеціальних дошкільних навчальних закладах усіх типів слід передбачати зал площею не менше ніж 80 м² з ванною басейну не менше 10 м × 4 м з роздягальнями, душовими і туалетними (згідно з вимогами 3.47 цих Норм), а також логопедичний кабінет (кабінет вчителя-логопеда) площею не менше ніж 12 м².

14. Медичні приміщення спеціальних дошкільних навчальних закладів для дітей з порушенням фізичного та розумового розвитку (інтелекту) повинні мати розширений склад приміщень (відповідно до профілю закладу) і передбачаються за завданням на проектування.

До складу медичних приміщень повинні входити: медична кімната площею не менше ніж 14 м²; процедурний кабінет – 8 м²; ізолятор, що містить приймальню, – 6 м², палати – 6 м² або 9 м² (на одне або два місця відповідно); туалетну з місцем для зберігання дезінфікуючих засобів – 6 м²; кабінет лікаря-спеціаліста – 9 м²; приймальня-очікувальна при кабінеті лікаря-спеціаліста – 6 м²; фізіотерапевтичний кабінет – 18 м²; кабінет масажу – 9 м².

Крім того, у закладах для дітей з порушенням опорно-рухового апарата додатково передбачають приміщення з ванною підводного масажу площею не менше ніж 18 м², приміщення на дві лікувальні ванни – 24 м², приміщення для електро- і світлолікування на 6 процедурних місць – 36 м² з підсобним приміщенням – 8 м², приміщення для теплолікування на три процедурні місця – 18 м² з підсобним приміщенням – 6 м², приміщення трибурального інвентаря – 3 м², приміщення для медперсоналу не менше за: гардеробні – 12 м², душові – 7 м², туалетні – 3 м².

Доповнити будівельні норми новим додатком:

„Додаток 10
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Закон України „Про дошкільну освіту” / № 2628-III від 11.07.2001
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. № 305 „Положення про дошкільний навчальний заклад”
3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 „Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах” (zareestrovaniy в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за № 229/6517)
4. Организация учебных занятий в специальных общеобразовательных школах-интернатах для слепых и слабовидящих детей (Гигиенические рекомендации) № 1832-78 (МЗ СССР) (Організація навчальних занять у спеціальних загальноосвітніх школах-інтернатах для сліпих і дітей, що слабо бачать (Гігієнічні нормативи) № 1832-78 (МОЗ СРСР)
5. Нормали планировочных элементов жилых и общественных зданий с учетом возможности использования их инвалидами. К: КиевЗНИИЭП, 1998 (Нормалі планувальних елементів житлових і громадських будинків із урахуванням можливості використання їх інвалідами. – К: КиївЗНДІЕП, 1998)
6. Рекомендации по проектированию сети учебно-воспитательных учреждений, номенклатуре типов зданий, проектированию новых и реконструкции существующих зданий яслей-садов и общеобразовательных школ для городского строительства. – К: КиевЗНИИЭП, 2002 (Рекомендації щодо проектування мережі навчально-виховних закладів, номенклатури типів будинків, проектуванню нових і реконструкції існуючих будівель ясел-садків та загальноосвітніх шкіл для міського будівництва. – К: КиївЗНДІЕП, 2002)
7. Пособие по проектированию учебно-воспитательных комплексов «Детский сад – начальная школа». – К: КиевЗНИИЭП, 2003 (Посібник з проектування навчально-виховних комплексів «Дитячий садок – початкова школа». – К: КиївЗНДІЕП, 2003)

Доповнити будівельні норми новим елементом:

„Ключові слова: дошкільні навчальні заклади, вимоги до проектування, забудова ділянки, об’ємно-планувальні рішення, склад та площі приміщень, питомі показники площі, інженерне обладнання, енергозбереження, елементи обладнання, додатки, нормативні посилання, дошкільні заклади загального розвитку (дитячі ясла, дитячі садки, ясла-садки), заклади компенсуючого типу (спеціальні, санаторні), заклади комбінованого типу.”

Надруковано:

“Інформаційний бюлетень Мінрегіону”, № 4, квітень 2013 р., К.: “Укрархбудінформ”